

Oryantalizm'in Bugünü Ve Batı'da Yaşanan Son Gelişmeler

Oryantalistler son iki asırdır İslami ilimlere yoğunlaştılar. 20. yüzyıldan itibaren ana kaynaklarımızı tahkik ederek yayımladılar ve güçlü eserler telif ettiler. Bütün bu çabaları hatırı sayılır bir birikim oluşturdu. Bu birikim içinde, Kur'an'ın otantikliği ile ilgili farklı söylemler dikkat çekmektedir. Bir kısım Oryantalistler İslami rivayetlerden yola çıkarak araştırmalarını yaparken, diğer bir kısmı harici kaynakları kullanmayı tercih etmişlerdir. Başka bir yaklaşım Kur'an'ın içeriğinden hareket etmiştir. Diğer bir kesim ise hicri ilk üç asra ait Kur'an el yazmalarını inceleme ihtiyacı hissetmiştir. Şimdi bu yaklaşımların önde gelen isimlerini, hareket noktalarını ve birbirleriyle etkileşimlerini öne çıkararak değerlendirmek istiyoruz:

Alman müsteşrik Harald Motzki Müslümanlarla mutabık görüşler serdetmiştir. O Kur'an'ın cem'i meselesinin üç şekilde ele alınabileceğini söylemektedir. Bunlardan ilki erken dönem Kur'an el yazmalarından yola çıkarak yapılabilecek araştırmalardır. Ona göre, bir el yazmasının hangi döneme ait olduğu ile ilgili tespitin yapılabilmesi için eser sahibine delalet eden bir bulguya ulaşılmalıdır. Fakat günümüze kadar ne Hz. Peygamber'e ne de onun kâtiplerine işaret eden herhangi bir bulgu ile karşılaşılmamıştır. Günümüzde incelemeye tabi tutulan bu el yazmalarının tarihlendirilmesi çok güçtür. Her ne kadar birtakım araştırmacılar bu parşömenleri hicri birinci asrın sonuna dayandırsalar da, bu tarihlendirmeye ilişkin çok sayıda ihtilaf söz konusudur. Zaten sayısı çok az olan bu el yazmalarının mezkûr araştırmaya ışık tutacağını düşünmemektedir. İkinci bir ihtimal olarak Kur'an metninden yola çıkarak bir araştırma yapılabilir. Fakat onun nazarında metinden yola çıkarak müellifi tespit etmek çok zordur. Böyle bir yaklaşım sergilemiş olan Wansbrough, Kur'an'ın telif edildiği dönemi hicri 3. asrın başlarına kadar götürmektedir.

Dolayısıyla Wansbrough, onu telif edenin Hz. Peygamber olmadığı sonucuna varmaktadır. Motzki Kur'an Metni üzerinde değerlendirme yapar. Müellifine işaret ettiğini düşündüğü bir çok pasajla karşılaşır. Buna karşılık, Muhammed isminin Kur'an'da sadece dört defa geçmesini önemser. Ona göre, bu ismin geçtiği pasajlar incelendiğinde üçüncü bir şahıstan bahsedildiği ortaya çıkar. Metinde yoğun olarak, elçi ve Peygamber lafzı kullanılmaktadır. Aynı zaman'da herhangi bir döneme atfedilebilecek çok fazla tarihi vakia ile karşılaşılmamaktadır.

Bu iki metodun sonuç vermeyeceği kanaatini taşıyan Motzki, İslami rivayetlerin kullanılmasını tek alternatif olarak görmektedir. Birçok batılı bilim adamının hadisleri güvenilir bulduğunu söyleyerek, Kur'an'ın sıhhati hususunda şüphe duymamalarını eleştirmektedir. Goldziher (ö. 1921) ve Schacht (ö. 1969) gibi âlimlerin böyle bir tezata düştüğünü zikrederek sonraki takipçileri tarafından bu tezatın ortadan kaldırıldığını ifade eder. Wansbrough (ö. 2002), Cook ve Crone gibi yazarlar hadislerin sıhhatine güvenmedikleri gibi Kur'an'ın otantik olmadığını düşünmektedirler. Kur'an ve hadisin tarihsel değerini red ederek bir çalışma yapılamayacağını ileri süren Motzki, konuyu ele almak için yeni bir metodoloji üretmiştir. Öncelikle bu iki temel kaynağın sıhhatinden şüphe edenlerin eserlerinin eleştirel bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini düşünür. Bir sonraki aşamada rivayetleri incelemeye alarak onları tarihlendirmek için metodoloji oluşturmayı hedeflemektedir. Batılı araştırmacıların görüşlerini irdeleyerek çalışmasına başlar. Nöldeke (ö. 1930), Schwally (ö. 1919), Casanova (ö. 1926), Mingana (ö. 1937), Schacht, Goldziher, Burton, Wansbrough, Crone ve Cook gibi bilginlerin görüşlerini eleştirerek onların düştüğü hataları tespit etmeye çalışmıştır. Bunu yaparken ortaya çıkmış olan rivayetlerin hangi döneme ait olduğunu tespit etmekle araştırmasına başlar. Birçok batılı bilim adamının kullandığı kaynak olarak el-Buhari (ö. 256/869)'yi gösterir. Hicri 3. asrın sonlarında vefat eden hadis müdevvinimiz Kur'an'ın Hz. Ebu Bekr (ö. 13/634) dönemindeki cem'i'ne dair dört farklı rivayet nakleder. Revizyonist ekolün iddiasına göre bu rivayetler uydurmadır ve Kur'an'ın hicri 3. asırda tamamlandığı görüşünü doğrular. Bu sebeple Motzki daha erken dönem kaynakların mevcudiyetini araştırır. Zira o, bir alimin bu meseleye ilişkin dört farklı versiyon uydurmuş olmasını pek makul görmez. Ahmed b. Hanbel (ö. 241/854) ile et-Tayalisi (ö. 204/817) 'nin eserlerinde cem hadisesine ilişkin rivayetlerle karşılaşınca bu tarihlendirme 50 sene öncesine kadar götürülebilmiştir. 1991 yılı sonrasında ulaştığı üç kaynak bir kısım revizyonist tarihçilerin teorisini yıkmıştır. Zira Ebu Ubeyd Kasım b. Sellam (ö. 224/837), Abdurrezzak (ö. 211/824) ve Abdullah b. Vehb (ö. 197/830)'in eserleri hicri ikinci asrın sonlarına aittir. Bu sebeple Kur'an'ın üçüncü asırda tamamlandığı fikrinin o dönemde hâsıl olmadığı ortaya çıkmıştır.

Bir sonraki etapta hicri 4. asrın başlarına kadar yaşamış olan âlimlerin, cem hadisesine ilişkin naklettikleri haberleri bir kümede toplamıştır ve rivayetlerin isnadlarını analiz etmiştir. Sonuç olarak müşterek ravilerinin (common link) İbn Şihab ez-Zuhri (ö. 124/741) olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla beraber ondan haber nakleden bir sonraki kuşakta kısmi müşterek raviler vardır. İsnada göre Zeyd b. Sabit (ö. 34/655), İbn Sabbah'a rivayet etmiştir ve onun vesilesi ile bu haberler Zuhri'ye ulaşmıştır. Müellifin kanaatine göre bu rivayetlerin hicri ikinci asrın başlarında mevcut olduğu çok açıktır. Fakat Zuhri'nin bu haberleri üretmiş olma ihtimali'nin bir tenkit olarak birçok araştırmacı tarafından

sunulabileceğini açıklar. Nitekim Schacht (ö. 1969) “common link” olarak isimlendirdiği bu rivayeleri incelemek suretiyle, rivayetin üreticisinin bulunulabileceğini düşünür. Fakat bu dönemde yaşamış olan âlimlerin bir sonraki nesillere rivayet nakletmesi çok doğal bir durumdur. Nihayetinde bir hoca talebe ilişkisi söz konusudur. Motzki bu durumu göz önünde bulundurarak cem hadisesinin görgü tanıklarına kadar geriye gidilemeyeceğini vurgulasa bile, batılı bilim adamlarının üretmiş oldukları yeni tezlerin İslami rivayetlerden daha kuvvetli olduğunu düşünmez. Şurası bir gerçektir ki İslami rivayetlerin en erken bilgi kaynağı olması hasebiyle, onlara güvenmenin en sağlıklı metod olduğunu vurgulamaktadır. Sonuç olarak Kur’an’ın otantikliğini kabul ettiği sonucuna varabiliriz. Benzer bir tarihlendirme metodunu Estella Whelan’da görmek mümkündür. 691 ile 692 yılları arasında Halife Abdülmelik (ö. 90/705)’in Kubbetü’s-Sahra’nın duvarlarına yazdığı kitabeleri ele alan Whelan, bu kitabelerin kelime-i tevhid ve Kur’an’dan bölümleri bünyesinde barındırdığını söylemektedir. 813 ile 833 yılları arasında (Halife Me’mun (ö. 218/833) dönemi) Abdülmelik yazının değiştirilmiş olması, bu yazının gerçekten mezkur tarihte ve halife tarafından yazdırıldığının bir delilidir. Bunun yanı sıra aynı halife, dönemin paralarının üstüne kelime-i tevhid ve Kur’an ayetleri bastırmıştır. Yine, Halife Ömer b. Abdulaziz (ö. 101/716) tarafından Mescid-i Nebevi restore edilirken, kible tarafına Fatiha suresi ile Şems Suresi’nden Nas Suresi’ne kadar bir kitabe hazırlattırılmıştır. Whelan, o dönemde böyle bir kitabenin ve Şems Suresi’nden itibaren mushaf düzenine uygun yazım geleneğinin mevcudiyetini, hicri 8. asırda Kur’an tertibinin tamamlanmış bir vaziyette olduğuna bir delil olarak zikreder. Ayrıca, hicri birinci asrın ortalarında, Kur’an’ın müstensihler tarafından çoğaltılıp satıldığına ilişkin rivayetlerin yoğunluğu, o dönemde Kur’an’ın tam bir şekilde mevcut olduğunun diğer bir delilidir.

Estella Whelan'ın yanı sıra Fred Mc. Graw Donner, Neil Robinson, Gregor Schoeler İslami rivayetlere itibar eden ve revizyonist yaklaşıma eleştiri getirip Kur'an'a ilişkin yersiz şüphe duyulduğunu düşünen oryantalistler arasında yer almaktadır. Örneğin Donner, İslam aleminde çok sayıda mezhebin ortaya çıkmasına rağmen, tek bir Mushaf üzerinde ittifak edilebilmesini, revizyonistlere karşı bir argüman olarak ileri sürer. Robinson'un Kur'an'ın otantikliğine ilişkin ne düşündüğünü tam olarak bilmesek bile, eserinde revizyonistlerden Crone ve Cook ikilisinin teorilerini ciddi anlamda eleştirmektedir. Harici kaynak kullanımına ve Müslüman kaynakların bilinmeyen otoriteler tarafından hazırlandığı iddiasına reddiyeler sunmaktadır. Gregor Schoeler'de The Codification of The Qur'an isimli çalışmasında, Wansbrough (ö. 2002) ve Crone-Cook ikilisinin görüşlerini tenkit ettikten sonra Kur'an'ın otantikliğine ilişkin kendi düşüncelerini aktarır. Öncelikle rivayetlere istisnalarıyla beraber büyük oranda itibar ettiğini zikreder. Dolayısıyla asgari olarak Hz. Osman'ın İstinsah faaliyetini kabul eder. Hz. Osman öncesi Mushafları ele alan Schoeler ise, onlarda farklılıklar bulunmamasından ötürü, Kur'an'ın otantik olmadığını söylemek için bir delilin olmadığını açıklar. Dolayısıyla revizyonistlerin öne sürdüğü "Kur'an'ın organik tekamül süreci" teorisini kabul etmenin mümkün olmayacağını belirtir. Burada, kısaca, Kur'an'ın sıhhati meselesine bağımsız yaklaşan Neuwirth'in eserinden de bahsetmek isteriz. Günümüzde Kur'an araştırmalarına ilişkin, önemli bir figür kabul edilen Angelika Neuwirth, Der Koran als Text Der Spatantike "Erken Dönem Kur'an Metni" anlamına gelen eserinde, Kur'an'ın sıhhati konusuna odaklanan çalışmalara yer vermektedir. Öncelik Kur'an'ın cem meselesine ilişkin rivayetlerin paradoxlar içerdiğini söylemektedir. Buna göre, olayda yer alan isimlerdeki tezatların yanı sıra, aynı zamanda kronolojiyle ilgili sıkıntılar vardır. Rivayetleri esas alan en önemli eserin Nöldeke (ö. 1930) ve Schwally (ö. 1919) tarafından hazırlandığını belirterek, Kur'an'ın toplanmasına ilişkin Geschichte Des Qorans isimli bu eserin, kilisenin temel taşı oluşturduğunu ifade etmektedir. Onların da tezat rivayetlerle karşı karşıya kaldığını söyleyen Neuwirth, Regis Blachere (ö. 1973)'nin aynı yöntemi benimsediğini ve aynı problemlerle karşı karşıya kaldığını söylemektedir.

Madigan, Jeffrey (ö. 1959) ve Bell (ö. 1952)'in görüşlerini zikrettikten sonra, Kur'an'ın esasında bir kitap olmadığını ifade etmiştir. Dolayısıyla Kur'an'da geçen kitap kelimesi, iki kapak arasındaki yazıya işaret etmemektedir. Aksine o, manevi bir kitaptan bahseder. Dolayısıyla Hz. Peygamber onu hiçbir zaman iki kapak arasına getirmek için çaba sarf etmemiştir. Sözlü nakil sisteminin esas kabul edilmesi gerektiğini söyleyen Neuwirth, yazının sistematik olmayan bir şekilde kullanıldığını ifade eder. Nabia Abbott (ö. 1981)'un ismini zikrederek, Studies in Arabic Papyri isimli eserin Hz. Peygamber döneminde yazının var olduğunu yeterince ispat ettiğini söyler. Günümüzde yine, Schoeler ve Grohman yazının o dönemde yaygınlığına işaret eden eserler telif etmişlerdir. Bunun yanısıra 4 ayrı Sahabe Mushafının varlığını hatırlatan Neuwirth, çok sayıdaki kıraat farklılığına dikkat çekmektedir. Sonuçta Neuwirth Kur'an'ın yeryüzünde en sıhhatli şekilde nakledilen bir eser olduğunu dile getirdiği halde, yine de bütünüyle sıhhatli bir şekilde nakledildiğinden emin olmadığını ifade eder. Şimdi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşayan Alman müsteşriklere ilişkin

ilginç bir iddia üzerinde durmak istiyoruz. Savaş sonrası Alman müsteşriklar üniversitelerine döner ve araştırmalarına tekrar başlar. Fakat Günter Lulling savaş sonrası

Oryantalistlerin naziler tarafından yönlendirildiğini iddia etmektedir. Buna göre yapılan çalışmalar, Kur'an ekseninden çıkmış, İsrailî kaynaklara yönelmiş veya Kur'an'a karşı aşırı ılımlı yaklaşım sergilemişlerdir. Kur'an'ın orijini üzerine aykırı görüşleri savunan Lulling, 1970 yılında üniversitesinden kovulmuştur. O Kur'an'ın oluşum sürecinden önce yani Hz. Peygamber öncesi, Kur'an pasajlarının Hristiyan kaynaklarında var olduğunu ileri sürmekte idi. Fakülteden kovulduktan sonra evinde yazı yazmaya devam etti. Hanımı eczanede çalışarak evin ve çalışmalarının finans kaynağı oldu. Daha sonra bir Fransız dergisinin talebi üzerine Alman dil bilimcilerinin 2. Dünya Savaşı'nda ne yaptıklarını incelemek üzere Berlin'e gitti. Araştırmasının sonucunda 70'li yıllarda fakültelerde ders veren müsteşriklerin hepsinin Nazi'ler için çalıştığı ortaya çıktı. Örneğin Berthold Spuler savaş döneminde Gestapo'ya hizmet etmiştir ve 1960 yılında bulunduğu üniversitede öğrenciler tarafından protestoya maruz kalmıştır. Almanya'da yapılan araştırmalarla, İngiltere ve Amerika'daki çalışmaları karşılaştırdığımızda, arada bir hayli farkın bulunduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Buna göre Alman Oryantalizminin İslami geleneğe diğer müsteşriklerden daha bağlı olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Günümüzde uç fikirleriyle bilinen Alman müsteşrik Christoph Luxenberg'in müstear bir isim kullanıp kimliğini gizlemesi, bu iddia'yı desteklemektedir. Bununla beraber İslami alanda 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'da İslam üzerine birçok inceleme yapılmıştır. 1972 senesinde bulunan Yemen el yazmaları üzerinde varyant arama girişimi de Alman Oryantalizmine özgü bir durumdur. Son tahlilde savaş sonrası dönemler için bu iddia isabetli olsa bile, son 35 yıl için aynısını söylemek mümkün değildir. Şimdi de Kur'an el yazmaları ile Sahabe Mushafları üzerinden araştırmalarını sürdüren oryantalistlerin çalışmalarına değinmek istiyoruz. 2. Dünya Savaşı öncesi Alman müsteşriklerin Kur'an el yazmaları ile Sahabe Mushaflarındaki varyantları, Münih'te kurmuş oldukları merkezde (Bavarian Academy of Science) topladıklarını belirtmiştik. 1944 yılında Münih'in İngilizler tarafından bombalanmasıyla beraber, mezkur araştırma merkezinin bütünüyle tahribe uğradığı zannediliyordu. En azından 1990'lı yıllara kadar bu böyle biliniyordu. Halbuki görevlilerden Anton Spitaler (ö.2003), merkez bombalanmadan önce malzemeleri başka bir yere götürmüş ve onları saklamıştır. Angelika Neuwirth ile buluştuğunda ona bu malzemelerin yok olmadığını ve kendisine teslim etmek istediğini söylemiştir. Bu sayede Angelika Neuwirth, Michel Marx ve Nicolai Sinai öncülüğünde, Berlin-Brandenburg (Academy of Science and Humanities) akademisinde Corpus Coranicum isimli proje başlatılmıştır. Bu şahıslarla yapılan birkaç röportajdan hareketle, proje hakkında bilgi edinebildik. Öncelikle şunu belirtelim ki 2. dünya savaşından önce sürdürülen 'metin tenkitli Kur'an neşri' amacı günümüzde devam etmemektedir. Öncelikle projedeki çabaların Kur'an'ı daha iyi anlamak için harcandığı belirtilmektedir. Projenin metodolojisinden bahsedecek olursak, bu heyet farklı Kur'an el yazmalarını ve Sahabe Mushaflarındaki ihtilafli ibareleri bir kümede toplamaya çalışmaktadır. Malzeme toplama faaliyeti devam etmektedir. Bunun yanı sıra, İslam öncesi Mezopotamya bölgesinde mevcut olan dini metinler de ayrı bir havuzda toplanmaktadır. Bu dini metinler Arapça ile aynı kökten türemiş olan Aramice, İbranice ve klasik Süryanice'de yazılmışlardır. Aynı kökten türeyen diller olmaları hasebiyle ortak kelimelere sahiptirler. Yani Arapça'da bir kelimenin üç temel kök harfi nasıl tespit edilebiliyorsa, diğer mezkur dillerde de bu yapılabilmektedir.

Kur'an'da geçen bu ibarelerin diğer metinlerde benzerlerini bulup, o metinlerdeki anlamlarını tespit etmeye çalışılmaktadırlar. Bu noktada "erken dönem Kur'an el yazmaları ile kıraat farklılıklarının ne gibi bir işlevi var?" sorusu akla gelebilir. Bazı ifadelerin bu malzemelerde, elimizde bulunan mushaftan farklı yazıldığı ortaya çıkmaktadır. Örneğin elimizde bulunan Mushafta Fatiha suresinde "ihdina" kelimesi geçerken ibn Mes'ud (ö. 38/659) Mushafında aynı yerde "erşidna" ibaresi yer almaktadır. Yine, el yazmalarında -yazının o dönemdeki sistematik olmayan karakteri sebebiyle-, yazım farklılıkları bulunmaktadır. ancak proje sorumluları bu farklılıkları yazım hatası olarak kabul etmemektedirler. Aksine onların nazarında bu farklılıklar asıl metin kabul edilebilmektedir. Bunu tespit etmek için bu varyantların diğer kutsal metinlerde karşılığının olup olmadığına bakılmaktadır. Şayet varsa, bu durumda bağlama uygunluk açısından bir mukayese yapılmaktadır. uygun bulduklarında bizim 'varyant' olarak kabul ettiğimiz ibareleri, onlar 'asli' olarak kabul etmektedirler. Aslında bu yapılan, günümüzdeki müstear isimli Christoph Luxenberg'in çalışmasına mutabıktır. O, Alphonse Mingana (ö. 1937)'nin, Arapça'nın Suriye Aramicesinden çok sonra sistematik hale geldiği yolundaki görüşünü benimsemektedir. Bu görüşe göre, Arapça, Halife Abdulmelik (ö. 90/705)'ten önce sistematik bir gramere sahip değildir. Bunun anlamı Kur'an'daki harekelerin çok sonra sistematik bir şekilde yerleştirildiğidir. Dolayısıyla Luxenberg, Mushaftaki bütün harekeleri yok farzederek, Suriye Aramicesi'ndeki dönemin yazılı kutsal metinlerini öne çıkarıp, Mushafı doğru harekelediğini ve ayetlerin doğru anlamlarını yakaladığını düşünmektedir. Bu durumda Corpus Coranicum heyetinin yürüttüğü proje ile Luxenberg'in çalışması arasında ciddi bir fark doğmaktadır. Corpus Coranicum heyeti diğer kutsal metinlerde, Kur'an ve varyantlarında mutabıklık arar. Halbuki Luxenberg, İslami geleneğin naklettiklerini yalnızca farklı bir anlam bulabilmek için kullanır. O, salt iskelet yazı ile Suriye Aramicesi'ndeki kutsal metinleri mukayese etmektedir.

Burada Luxenberg'in tespitlerinden bir örnek vermek yerinde olacaktır:

"فَنَآدَامَ هَانَت حُتْ هِ أَلَات حُزْنِي ق دَجَ عَلَ رَبُّكَ ت حُتْ كِ سِرِّيَا"

Meryem suresinde geçen bu ayet (24) geleneksel yoruma göre:

“Üzülme, Rabbin senin alt tarafında bir dere akıttı” şeklinde tercüme edilir.

Halbuki Luxenberg’e göre: “Üzülme Rabbin doğumunu meşru kılmıştır” doğru olan tercümedir. Burda Luxenberg iki kelimenin tahrife uğradığını düşünür. Bunlardan birtanesi “tahteki” diğeri ise “seriyyen”dir. “tahte” kelimesi İslam geleneğin nakillerine göre “gizlilik” anlamı taşımaktadır. Yani “b-t-n” kökünden türeyen “butn” anlamıyla eşdeğerdir. Bunun yanı sıra Süryanice’de “t.h.t” kökünden türeyen kelime, “ana rahminde olan” anlamına gelmektedir. Bu durumda ayet bir ceninden bahsetmektedir. “seriyyen” kelimesi ise “şekil almış”, “akıntı”, “nehir” ve “dere” gibi anlamlar taşımaktadır. Aynı anlamları Süryanice’de “İsa” ismi bünyesinde barındırmaktadır. Bu durumda Luxenberg’e göre esas kabul edilmesi gereken Süryanice metinlerdir.

Şimdi el yazmalarından hareketle Kur’an tarihi profili oluşturmayı hedefleyen bir teşebbüse temas edeceğiz. Bir önceki başlıkta değindiğimiz Small’ın eserini bu bölümde biraz daha detaylı anlatmaya çalışacağız. Small, İbrahim Suresi’nin 35-41. ayetlerinden hareketle, ا (Elif), و (Vav) ve ع (Ye) harflerinin sistemli bir şekilde yazılmadığını; dolayısıyla o dönemde sistematik yazı biçiminin olmadığını düşünmektedir. Bir prototip olarak nitelendirilen bu çalışma, mezkur ayetlerin farklı Kur’an el yazmalarından incelenerek hazırlanmıştır. 22 ayrı el yazmasından yola çıkarak çalışmasını hazırlamış olan Small, bu Mushaflardan 6 tanesinin hicri 1, 7 tanesinin hicri 2 ve 4 tanesinin hicri 3. asra ait olduğunu François Deroche’in sınıflandırmasına istinaden belirtmektedir. Yukarıda bahsettiğimiz uzatma harflerinin yanında hemze ve elif-i maksûre’nin de sistematik yazılmadığını düşünmektedir. Yine müellifimiz müstensihler tarafından yapılan kopyalama

hataları için çalışmasında bir bölüm ayırmıştır. Gramer tartışmalarından veya diğer ihtilaflardan kaynaklanan hareke ve noktalama farklılıkları bu çalışmada ele alınan konular arasındadır. Bütün bu farklılıklar çalışmamızın ek kısmında listelenmiş şekilde sunulacaktır. Ayetlerin numaralandırılmalarındaki farklılıkları da zikrettikten sonra yazılı kültürün yanında şifahi naklin değeri meselesine de değinen Small, Kur’an’ın okunuşunun, çok geç dönemde yaygınlaştığını söylemektedir. Erken dönemde böyle bir kültürün olmadığını ve bu okunuşun Hz. Peygamber dönemine dayandırılmayacağını Rippin’i referans göstererek ileri sürmektedir. Netice itibari ile onun nazarında mevcut Kur’an otantik değildir. Kur’an’ın bir tekamül süreciyle ortaya çıktığına inanmaktadır. Ancak çalışmasında iddiasını doğrulayan deliller ortaya koyamamıştır.

Hazır Andrew Rippin’in adı geçmiş iken o ve onun gibi revizyonist düşünürlerin yaklaşımları hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır. Daha önce Wansbrough (ö. 2002) ve onun revize edilmiş tarih anlayışına ilişkin bilgi vermiştik. Bu fikirden hareketle Kur’an’ın hicri üçüncü asırda son halini aldığını ileri sürmekteydi. Wansbrough’un Qur’anic Studies isimli eserinin ikinci baskısına önsöz yazan Rippin, bir makalesinde de Wansbrough’un metodolojisine yer vermektedir. Rippin, Wansbrough’nın çalışmasını methederken “Onun karşılaştığı birçok eleştiri, kullandığı metodolojiden ziyade, vardığı sonuç ile ilgilidir”

demektedir. Rippin'a göre Kutsal Kitab'ın resmileşmesine ilişkin kullanılan metodun aynısını Kur'an içinde uygulamayı hedefleyen Wansbrough, Müslümanların naklettikleri rivayetleri olduğu gibi kabul edip bir Kur'an tarihi profili oluşturmak yerine, rivayetlerin arka planını yani tarihi veriyi tespit etmeye çalışmaktadır. Rippin bu metodolojinin, diğer araştırmacılar gibi tezat durumlara düşmemek için üretildiğini söylemektedir. Dolayısıyla Rippin'ın düşüncesinde Wansbrough, İslami rivayetlerin hiç yaşanmamış bir tarihi yaşanmış gibi göstermek için üretildiği kanaatindedir. Bu sebeple de rivayetlere güvenmemektedir. Burada Wansbrough'un bütün metodolojisini yeniden anlatmaktan ziyade, Rippin'in onun bir takipçisi olduğunu ve onun eserlerini şerh etmek için çaba gösterdiğini ifade etmeye çalışıyoruz.

Rippin, Wansbrough'a eleştiri getirenlerin birçoğunun, onun ne kastettiğini gerçek anlamda kavrayamadığını söylemektedir. Hatta İslam aleminin onun eserlerini anlayacak birikiminin olmadığını, bunun için lisanlarının yetersiz kalacağını açıkça ifade etmektedir. Son tahlilde, 1970'li yıllarda doruk noktasına ulaşan revizyonist yaklaşımın günümüzdeki önde gelen bir temsilcisi Andrew Rippin'dir. Yine Norman Calder, Gerald Hawting, Judith Koren, Yehuda D. Nevo, Herbert Berg ve müstear isimli İbn Warraq bu yaklaşımı benimsemektedirler. Hawting, İslam kaynaklarının miladi 9. asırdan daha geriye gitmeye izin vermediği düşüncesindedir. Hawting İslam medeniyetinin bir tekamül süreci geçirdiğini ve anlaşılabilir bir yapısı olduğunu iddia edilmektedir. Arkeolojik çalışmalarıyla mesafe kat etmeye çalışan Koren-Nevo ikilisi, Hicaz bölgesinde yapmış oldukları araştırmalar neticesinde "Cahiliyye" dönemine ait herhangi bir işarete rastlamamışlardır. Bu hususu da İslam medeniyetinin oluşumuna ilişkin İslami rivayetlerin güvenilir bilgi aktarmadığına bir delil olarak görmektedirler.

Yararlanılan Kaynaklar

Kemal Gözütok, Oryantalistlerin Kur'an Tarihine Bakışları

Salih Akdemir, Son Çağrı Kuran

Esmâ Atay, İlk Dönem İngiliz Oryantalistlerin Kur'an Çalışmaları

Bekir Ezer, Alman Oryantalistlerin Hz. Muhammed Sünnet ve Hadis Hakkındaki Çalışmaları 1900-1950

Rudi Paret, Kur'an Üzerine Makaleler

*Bu çalışmanın tüm hakları, Kemal Gözütok'a aittir.

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category araştırma]

[tags ANALİZ, ARAŞTIRMA, ORYANTALİZM DOSYASI, Oryantalizm, Batı, Gelişme]